

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 7.

17. Stycznia 1825.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Wiednia d. 8. Stycznia. —

Jego Cesarzka Mość listem Swoim Gabinetowym z d. 21. Grudnia r. z. raczył ozdobić Cesarzsko - Austriackim orderem Korony Żelaznej pierwszej klasy: Barona Stainlein, Król: Bawarskiego Posła i nadzwyczajnego pełnomocnego Ministra, zawierzytelniowego na Dworze Swoim.

Jego Cesarzka Mość, troskliwy o utrzymanie każdego dobroczynnego instytutu, raczył tutejszemu towarzystwu pensyi sztuk nadobnych i na ten rok zezwolić, by dało reduktę na korzyść tegoż instytutu. Reduktę wspomnianą zaszczyliło obecnością Swoją wielu Członków rodziny Cesarzkiej, znakomite osoby i znaczna liczba światły publiczności.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Odebrano w d. 24. Grudnia r. z. Gazety z Meksyku do d. 6. Października. Gazeta z dnia wspomnianego zawiera obszerne doniesienie o uroczystościach, zaszłych w d. 4. Października, iako w dniu, w którym Akt Konstytucyjny przez Władzę wykonawczą został sankcjonowany. Dalej udziela obszernego manifestu, wydanego przez Członków tej Władzy, (mianowicie: Guadalupe Victoria, Nicholas Bravo i Miguel Dominguez) przy złożeniu swych obowiązków, które teraz przeszły w ręce Prezydenta (Guadalupe Victoria). Cieszą oni się z powodu przeminionych niebezpieczeństw i zwyciężonych trudności, okazują radość z rozpoczętych układow z Rzeczpospolitami: Kolumbijską i Zjednoczonych Stanów (Ameryki północnej), iako też z otwartego i przyjaznego postępowania Anglii, co tuszy nadzieję, że niepodległość Meksyku niebawem przez »Panią morz« uznana być może.

W d. 21. Sierpnia r. z. Kallao i Arequipa były jeszcze w ręku Hiszpanii.

Brazyliia.

Wiadomości z Rio de Janeiro (w Gazetach Londyńskich) dochodzą do 26. Października r. z. Urodziny Rejenta d. 12. Października były święt-

nie obchodzone; liczbę wojsk obecnych liczono do 7500 ludzi. Poddanie Pernambuku uroczystie ogłoszono. Admirał Cochrane był podówczas w Bahii, gdzie zajmował się sprzedażą swoich zdobycz i brał żywność na miesiąc 6. Mówiono, iż otrzymał rozkazy powrócenia do Rio de Janeiro i rozbrojenia okrętów. Okoliczność, iż Lord Cochrane na tak długi czas zaopatrywał się w żywność, sprzeciwia się powyższemu rozkazowi i każe się domyślać, iż ma delekę przedsięwzięć podróży: iedni mówią, iż starać się będzie prowincye północne przywieść do posłuszeństwa; inni zapewniają, że zapowiedział krążenie po morzu przeciwko Portugalczykom. Według późniejszych wiadomości z Bahii, już Lord Cochrane ten port opuścił.

Hiszpania.

Monitor donosi z Madrytu z d. 13. Grudnia: »Główna kwatiera wojska Francuzkiego Hiszpanią osadzającego, na odebrany rozkaz z Paryża, iżby tam, gdzie tenże go zastanie, wstrzymało swój pochód, stanęło między Burgos i Aranda, a iak dzisiaj słyhać nie wywdzie tylko dwa pułki piechoty liniowej, pułk strzelców konnych, niektóre zapasy i wielka część osób administracją składających. Uważają od dni 14, że P. Ugarte pod pozorem słabości, nie bywa w Eskuryalu; okoliczność ta zatrudnia naszych polityków. Były Intendent Policji Barceloński przybył tutaj na rozkaz Ministra Spraw Wewnętrznych. O przywróceniu Inkwizycyi nic nie słyhać; mówią nawet, że Arcybiskup Santiagski, którego wieści W. Inkwizytorem mianowały, i który przed kilku dniami wyjechał z Madrytu do Toledo, opuścił Solicę z powodu odmian zaszłych w planie przywrócenia owego Sądu. — Ustała cokolwiek surowość w sprawie przeciwko byłym Członkom Konstytucyjnego Ayuntamiento Stolicy. Ci z tych Członków, którzy są Grandami Hiszpańskimi z tytułami Kastyljskimi (Hrabiów lub Margrabiów) a dotąd mieli areшт domowy i żołnierza w swym pokoju, teraz tylko prostego doznają areшту, i będący w więzieniach publicznych, lepszego doświadczenia obchodzenia się. — Wyrok, nakazujący wydanie wszystkich książek, pism ulotnych, karykatur i t. p. przesłany Proboszczom, jest od-

wołany, a natomiast tylko wyrok z Kwietnia r. b., zabraniający dalszego wprowadzenia tych książek, które należały w d. 1. Maia 1820 r. do zakazanych, jest znowu przywrócony. — W Ministerjum nie zaszła jeszcze żadna odmiana, tymczasem ciągle o tem mówią; i mianowicie Margrabia Campo-Sagrado ma być Ministrem Woyny, a Jenerał Fournas na miejsce tegoż Jeneralnym Kapitanem Katalonii. — Do Segowii wysłani są Oficerowie dla urządzenia także pułku kirysyierów gwardyi. Równie i w Waladolidzie ma być kilka pułków liniowych utworzonych; Rząd dla urządzenia ostatnich, największą dokłada staranności i summa 100,000 piastrow darowana Rządowi przez Kapitanę Toledzką przeznaczona niewłocznie i wyłącznie na opędzynie kosztów uzbrojenia tych pułków. — Król wyrokiem swoim rozporządził, aby wielkie drogi wojskowe z Madrytu do Saragossy i Barcellony natychmiast były ponaprawione, i na ten cel przeznaczyl miesięcznie sumnę 10,000 piastrow. Przez robotę tę mnóstwo ludzi biednych będzie miało zatrudnienie i wsparcie. — P. Zea Bermudez postanowił raczej wziąć uwolnienie, iak przychylic się do środka finansowego, przez który byłoby uznane pożyczki Korteżów, który to środek szczególnie dla Rządu Hiszpańskiego zapowiada uszczerebek. Król Jegomości postanowił mocno ię nierównie, tak kiedyś, nie zezwalać nawet na uznanie cząstkowe tego rewolucyynego dęgu. Gdyby Król w tym punkcie zezwolił, więc okazałoby się między innemi wnioskowanie, iż przyodzyskaniu powstałych Amerykańskich posiadłości, musiałby być równie przyznane pożyczki przez powstańców Peruwiańskich, Chilijskich, Kolumbijskich i t. p. zaciągnięne. Przez tę stałość Króla Jegomości niektórzy bankierowie utracą chęć pożyczać pieniądze krajom, powstałym przeciwko swym prawym Władzcom.

Naynowsze wiadomości z Madrytu z d. 22. Grudnia r. z. (umieszczone w Gwiazdzie z d. 29. t. m.) donoszą, że ostatnie wojsko Francuzkie opuściło tę Stolicę w d. 20., tak, że tylko obadwa pułki Szwajcarskie, wynoszące 3,000 ludzi, są iedynym obcym wojskiem, stojącym tamże załogą. Wiadomości owe o rozgłoszonem wyładowaniu Konstytucyonistów pod Alikante tak mówią, iż to uczynili przemycający towary, którzy wysiadłszy na tamecznych brzegach dla zabrania wody, zrobivszy swoje, raptownie znowu odpłynęli.

Wielka Brytania i Irlandya.

Sądzą w Londynie, że Król nie pojedzie tej zimy do Brightonu, lecz pozostanie w Windsor, gdzie bawi Króla Jegomości budowa zamku z pospiechem idąca.

Gazeta Boranna mówi o pożyczce 4 milionów fun. szter., względem której Rząd Haytycki rozpoczał układy, a to dla wynagrodzenia Francuzkich posiadaczów plantacyi, którzy przez rewolucyę na St. Domingo utracili swe majątki. — Wynagrodzenie to jest główną przeszkodą uznania Haytyckiey niepodległości, którą Bóyer stara się wyiednać u Rządu Francuzkiego.

I w Manszestrze zbierają składki dla krajów Niemieckich powodzią zniszczonych; odesłano już ztamtąd do Frankfortu 270 fun. szter. Ogółem weszło do tęg chwili 4709 1/2 fun. szt.

Naystarszy Członek Parlamentu, Baronet William Lemon (urodz. 1748. r. d. 6. Października) umarł w d. 11. Listopada r. z. w Cornwall.

O'Connel, Sekretarz Katolickiego Związku w Dublinie, aresztowany został na wniosek Jeneralnego Adwokata, i z powodu mów bantownicznych z Trybuny, ma być przed Sądem stawiony.

Uгода zawarta z Portugalią, w roku 1703, podług której obowiązała się Angliia, większe cło nałożyć na wina Francuzkie, iak na Portugalskie, od czasu do czasu odnawiana, kończy się w roku następnym.

• Francya.

Król dał w d. 27. Grudnia prywatne posłuchanie przybytemu przed kilku dniami do Paryża Xięciu Leopoldowi Sasko-Koburgskiemu. Delfin odwiedził w tym dniu więzienie wojskowe w Montaigu, i okazał swoje upodobanie z porządku i czystości tamże panujących. W obecności Delfina zaśpiewało dwóch więźniów w kaplicy: *Domine salvum fac regem!* — W tymże samym dniu była Rada handlowa u Hrabiego Villele, trwająca od 8 godziny do północy.

Izba Deputowanych odebrała w d. 27. Grudnia list Kanclerza Francyi, z oznajmieniem, że Izba Parów ustaliła się w d. 23. t. m. Późem przystąpiła do wyboru dwóch Wice-Prezydentów; takowy padł na PP. Martignac i Chiflet.

Gabriel Julian Ouvrard, jeneralny dostawca woyska w Hiszpanii, iadąc fiakrem ulicą *Bac* w d. 24. Grudnia, aresztowany za dęgu, więcey iak 3 miliony franków wynoszący, zaprowadzony został przed P. Moreau, Prezidenta Trybunału pierwszey instancyi. P. Cottenet, iego Adwokat, wniosł, że P. Ouvrard na wniosek Ministra Szarbu już w roku 1811 osadzony był w więzieniu na lat pięć, i nie może być pociągony za dęgi, nad ten czas dawniejsze; P. Drouin, Adwokat P. Seguina, twierdził przeciwnie, że ten dęgu był administracyynny, a dęgu P. Seguina kupiecki; za który uznane było więzienie. Prezydent przychylił się do powodów P. Drouina, i P. Ouvrarda zaprowadzono do więzienia S. Pelagii.

Szwajcaryja.

Pisma publiczne donoszą z Szwajcaryi z d. 23. Grudnia »Nic nierozwija bardziej przemysłu krajowego, i wewnętrznemu handlowi większego nie nadaie popędu, iak zakładanie nowych i poprawianie dróg dawniejszych. Różne kantony Szwajcaryi przekonywaią się coraz bardziej o tey prawdzie. Co rok powstaią nowe drogi i co rok ożywia się przemysł nawet w nayodleglejszych dolinach tego kraiu i t. d.

Niemcy.

Z Hamburga donoszą tameczne 'gazety z d. 27. Grudnia: »Wczoray i dzisiay mieliśmy burzę. We Czwartek między 5tą i 6tą godziną rano' mocno się błyskało a niekórzy utrzymuią, iż uczyli lekkie ziemi wstrząszenie.«

Dania.

— Z Kopenhagi d. 21. Grudnia. —

Po mrozie, który tu mieliśmy ostatniego Piątku (17. Grud.) nastąpiła w Sobotę wieczorem odwilż i deszcz padał. Dnia wczorayszego powstał straszny orkan, który między godziną 10tą i 11tą rano do naywyższego wzniósł się stopnia, potem zmniejszył się nieco, wzmoął się następnie bardzo silnie między 12tą i 1szą z północy, a przededniem zwolna ustawać zaczął. — Niemasz w całym mieście całego dachu; mnóstwo wywróconych kominów, ulice cegłą i dachówkami są zalwane. — Dwa dachy na kościołach, ieden miedziany z Kościoła Panny Maryi, a drugi otwiany z kaplicy pogrzebowey, są po większey części zwiniete i zerwane. Woda wezbrała nadzwyczajnie; lecz szkody iakie zrzadziła, uie są wielkie, wylała bowiem tylko na błonia pobrzeżne. Wnoszą, że w lasach i po wsiach straty bardzo znaczne bydź muszą; dotąd iednakże nie mamy żadney o tém pewney wiadomości.

Z Niburga piszą pod d. 22. Grudnia: »Onegday, ku wieczorowi, wszczęła się tu burza do orkanu podobna, trwała zaś od godziny 7 do 11, i wielkie poczyniła szkody w lasach i budowlach, co zapewne zaszło i na morzu, lecz ieszcze w téy mierze nie mamy doniesień. Od roku 1801 niepamiętają tu takiey burzy. Ponieważ właśnie podczas mała woda była, obawiać się należy, aby nad morzem wschodniem nie były znowu powodzi.«

Prussy.

Rozkaz gabinetowy krol. z d. 27. Listopada r. z. zaleca nowe urządzenie Stanów dla prowincyi Saskiey do skutku przywieść i przedsięwziąć wybory. Z tego powodu iest prowincyja ta po-

dzielona na 6 obwodów wyborczych, iako to: 1) Thuriniski; 2) Wyttembergski; 3) Mansfeldzki; 4) Eichsfeldzki; 5) Magdeburgski; 6) Halberstadzki. Komissarzem seymowym mianowany iest Nadprezydent Motz w Magdeburgu.

Kantor handlu morskiego w Szczecinie został utworzony.

Z Potsdamu piszą pod d. 5. Grudnia: »Handel towarami na Elbie był nadzwyczajny, tak względem przywozu iak i wywozu, szczególniej zaś okazał się co do wywozu zboża.«

Z Berlina d. 30. Grud. Cesarsko Rossyisk¹ Feldiger Porucznik Müller, przybył tu goicem z Warszawy.

Królestwo Polskie.

Nayaśniejszy Cesarz i Król Dekretem swym z dnia 2/14 Grudnia r. z. naylaskawiej zaszczyścić raczył Orderem S. Stanisława Klasy II. JPana Turkuła, Dyrektora naczelnego kancelaryi Królewskiej Sekretaryiatu Stanu.

Rossyja.

Z Peterburga d. 11. Grudnia r. z. Onegday był tu uroczysty pogrzeb zmarłego przed 6 dniami Jenerała Uwarowa. Wszystkie pułki gwardyi w mundurach świetnych należały do orszaku. Cesarz Jegomość, W. Xiążęta Mikołay i Michał, obcy, bawiący tu na teraz Xiążęta i Jenerałowie szli za ciałem, które złożono w grobach klasztoru Alexandra Newskiego.

Jenerał Adjutant Depereradowicz obiał tymczasowie dowódctwo Cesar: gwardyy.

Wciąż mamy tu nieprzyjemne powietrze, woda na Newie dotąd ieszcze wysoka, a drogi tak popsute przez deszcze, że od dni 14 poczty o 36 godzin późnię przychodzą, iak pierwéy.

Jego Cesarzka Mość na prośbę dyrygującego bankiem Państwa, pożyczki i handlowym, tajnego Radcę Uwarowa, uwolnił go od obowiązków Dyrektora wydziału Manufaktur i handlu wewnętrznego, (przyczem zostaię iednakże współczłonkiem Rady Ministerium Skarbu) i obowiązek ten poruczył Rady Stanu Kaiserów. Cesarz Jegomość listem swoim do Rady tajnego Uwarowa jraczył okazać upodobanie z usług przez tegoż czynionych.

Dyrektor Uniwersytetu Kazañskiego Xiążę Szyryński Szychmatów mianowany iest Dyrektorem kancelaryi w Ministeryium publicznego oświecenia a Kassyer kantoru Cesar. handlowego¹ banku w Moskwie, Radca nadworny Androników, Dyrektorem tegoż, w miejscu Rady Stanu Szmida mianowanego Dyrektorem kantoru w Odessie.

Turcyia.

Dostrzegacz Austriacyli z d. 8. Stycznia zawiada:

— Z Konstantynopola d. 14. Grudnia: —

»Po otrzymaniu w pierwszych dniach tegoż miesiąca urzędowney wiadomości iż woyska tureckie oprócz ilości potrzebney do zwyczajnego w pokoju osadzenia wyszły z Xięstwa Multan między 21. i 24. Listopada, zawiadomił Cesarzsko Rossyyski Radca Stanu P. Minciaki W. Portę, iż gotów iest złożyć swoje listy wierzytelne iako Cesarzsko Rossyyski sprawujący—interessa; w skutek tego zawiadomienia Reis Efendi zaprosił P. Minciakiego w d. 11. t. m. na Naradę, na której tenże oddał listy wierzytelne.«

»W d. 7. t. m. liczna zebrała się Rada, na której wzięto pod rozwałę przedmioty dotyczące się rozmaitego wewnętrznego zarządu i woyskowości, a między innemi względnie Wielkorządctw i dowództwa woysk uchwalono następujące ważne odmiany.»

»Wielkorządctwo Rumelii wraz z Sandszakiem Janiny i Delvino, iakoteż dowództwo nad woyskiem Igdowem Otomańskim poruczono dotychczasowemu Gubernatorowi Widdinu, Mehmedowi Redszib Baszy. Dowódcą twierdzy Widdynu mianowany został dotychczasowy Wielkorządca Saloniki, Ibrahim Basza.«

»Omer Vrione, dotychczas Basza Janiny, wezwany iest na Baszę Saloniki. Sandszak Walony (w Albanii) otrzymał Begler-Beg Ibrahim-Sade-Sulieinan, Saudezak Trikali, (w Tessalii) Begler-Beg-Illesan-Sahli; Sandszak Constandil (w północney Macedonii) Begler Beg Ahmet, (synowiec Omara Vrione) pod warunkiem, aby zarząd onegoż osobiście sprawował.«

Środki te szczególniey na stan rzeczy w Albanii i Epirze będą wielki wpływ miały.«

»Doniesienia z Syra, Smyrny i z innych punktów Archipelagu podają nam dokładniejszy wiadomości o działaniach i losie floty egipskiej, chociaż nie są ieszcze zupełnie pewne. Następujące doniesienia mogą tymczasem być uważane iako zupełnie wiarygodne.«

»Wyprawa egipska wypłynęła istotnie w d.

8. Listopada z Budrun, i w d. 10. przybyła na wysokość wyspy Kandyi, gdzie ią oczekiwała eskadra grecka blisko z 40 okrętów złożona. Pięć greckich okrętów i tyleż statków palnych, z których różne zniszczone, usiłowały w dniu tym działać przeciwko pojedynczym okrętom floty tureckiej, lecz niczego nie dokonały. W d. 12. stały obiedwie floty-blioko siebie, atoli wiatr tak dał silnie oraz zmiennie, iż z żadney strony niemożna było czynić obrotów. W d. 13. cztery okręty greckie z palnemi statkami prawie cały dzień uganiały się za fregatą egipską, która straciwszy kilka żagłów, które się spaliły, uszła. Tegoż samego dnia zamienił się wiatr w silną burzę, która obiedwie floty nie tylko od siebie oddaliła, ale nawet pojedyncze okręty w różnych kierunkach rozproszyła. Przez burzę tę utraciła flota egipska kilka okrętów (mówią że pięć) przewozowych będących pod dowództwem kapitanów Europejskich, które wpadły w ręce nieprzyjacielowi. Już pierwey (w nocy z d. 9. na 10) zabrał także hiszpańską brygantynę należącą do wyprawy egipskiej. Na tём здаią się ograniczać iego zwycięstwa.«

»Dwanaście okrętów egipskich, zawinęto podczas burzy do portu Spinalonga (w stronie wschodniej od miasta Kandyi) Reszta floty, iak iuż donosiliśmy udała do zatoki Marmarissa.«

»Zapewniają, iż zaraz po odebraniu tøy wiadomości, postano ztąd rozkaz Ibrahimowi Baszy, aby z całą wyprawą skoro wiatr i pora dozwoli połączył się z dwunastoma okrętami stojącemi przed Kandyją i przy sposobności przedsięwziął wylądowanie do Morei. — Wewnątrz tøy wyspy niezgoda pomiędzy stronictwami do takiego doszła stopnia, iż (podług wyrazu greckich gazet) trzeba się było ostatecznych spodziewać rzeczy.**)

Pomimo późney pory roku, ieszcze niezupełnie ustało powietrze w niektórych częściach Stolicy, i właśnie smutny los spotkał tutejsze Perskie Poselstwo. Po śmierci brata sprawującego interessa perskie Mustafy Agi, który padł ofiarą tøy choroby, umarło pótém kilku domowników a na końcu sam sprawujący interessa tak, iż nikt nie pozostał z iego rodziny lub poselstwa, by się iego sprawami zatrudnić.«

przez burzę w d. 16. od innych okrętów greckich. Równie i gazety Hydryockie, które aż do d. 20. Listopada mamy, bynajmniej o tём nie namieniają. Z resztą mamy słuszne powody do wierzenia, że mniemany list Sachturego nie był nigdy w Trieście.

Przypisek Dostr. Aust.

**) Udzielony niezwłocznie wyimków z najnowszych doniesien w Korfu i Zante, które w tøy mierze różnie data zawierają. P. D. A.